

**ВТОР КВАРТАЛЕН
ИЗВЕШТАЈ ЗА
РАБОТАТА НА
МУЛТИСЕКТОРСКОТО
ТЕЛО ЗА ЗАШТИТА НА
ЖЕНИ И ДЕВОЈКИ ОД
РОДОВО БАЗИРАНО И
СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО
ВО ОПШТИНА
СТРУМИЦА**

Април – Јуни 2022

АВГУСТ 2022

Организација на жени од Струмица
Ул. Кољо орцев бр.2/1-18, 2400 Струмица
www.ozstrumica.org.mk
e-mail: info@ozstrumica.org.mk

Овој извештај е подготвен од Организација на жени од Струмица во рамки на проектот за Институционална поддршка на организацијата, финансиски поддржан од Здружение за унапредување на родовата еднаквост Акција Здруженска – Скопје.

Една од двете долгорочни промени на проектот за Институционална поддршка е насочена кон „Поголема ефикасност во превенцијата и заштитата од родово базирано насилство на територијата на општина Струмица и помалите општини кои гравитираат околу Струмица“.

Организација на жени од Струмица, заедно со останатите претставници на Мултисекторското тело за заштита на жени и девојки од родово базирано и семејно насилство во општина Струмица, во периодот од декември 2021 до декември 2023 година ќе работи на воспоставување механизам на локално ниво за системско и инклузивно планирање, спроведување, следење и оценување на мерките за превенција и заштита од родово базирано насилство на давателите на услуги на родово базирано и на семејно насилство, како и на активностите и програмите кои општина Струмица и помалите општини кои гравитираат околу Струмица ги спроведуваат во дадената област.

Содржината на овој извештај е единствена одговорност на Организација на жени од Струмица и на никаков начин не може да се смета дека ги одразува гледиштата на Здружението за унапредување на родовата еднаквост Акција Здруженска – Скопје.

Репродукцијата е дозволена за некомерцијални цели со наведување на изворот.

СОДРЖИНА

ЛИСТА НА КРАТЕНКИ	3
ДЕФИНИЦИИ	4
ВОВЕД	5
КЛУЧНИ НАОДИ	6
ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО И АКТИВНОСТИТЕ НА МСТ ПРОТИВ РБСН ВО ОПШТИНА СТРУМИЦА (АПРИЛ – ЈУНИ 2022)	8
Број на одржани состаноци	
Продукти	
Број на процесиурани случаи како резултат на работењето на МСТ против РБН	
ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРИЈАВЕНИ СЛУЧАИ НА РОДОВО БАЗИРАНО И СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО И ПРЕЗЕМЕНИ МЕРКИ ОД СТРАНА НА НАДЛЕЖНИТЕ ИНСТИТУЦИИ (АПРИЛ - ЈУНИ 2022)	9
СВР	
МЦСР	
Основен суд	
Основно јавно обвинителство	

ЛИСТА НА КРАТЕНКИ

РБН	Родово базирано насилство
СН	Семејно насилство
РБСН	Родово базирано и семејно насилство
Истанбулска конвенција	Конвенција на Советот на Европа за спречување и борба против насилството врз жените и семејното насилство
МСТ	Мултисекторско тело
МСТ против РБСН во општина Струмица семејно насилство во општина Струмица	Мултисекторско тело против родово базирано и
ГО	Граѓански организации
МЦСР	Меѓуопштински центар за социјални работи
СВР	Сектор за внатрешни работи
ОЈО	Основно јавно обвинителство
ОС	Основен суд
ЕЛС	Единица на локална самоуправа
КЕМЖМ	Комисија за еднакви можности на жените и мажите
Координаторка за ЕМ	Координаторка за еднакви можности

ДЕФИНИЦИИ

Поимник – член 3 од Закон за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство¹

1. Насилство врз жените е кршење на човековите права, дискриминација врз жените и ги означува сите дејствија на родово-базирано насилство што доведуваат или веројатно ќе доведат до физичка, сексуална, психичка или економска повреда или страдање на жените, вклучувајќи и директни и индиректни закани и заплашување за такви дејствија, изнуда, произволно ограничување и/или лишување од слобода, без оглед дали се случуваат во јавниот или приватниот живот.

2. Родово-базирано насилство врз жените е насилство насочено против жената затоа што е жена или коешто несразмерно ја погодува. Родово-базираното насилство врз жените ги опфаќа причините и резултатот од нееднаквиот однос на моќта помеѓу жените и мажите како резултат на општествен, а не индивидуален проблем. Родово-базираното насилство врз жените се однесува и на насилството врз жените дефинирано во точка 1 и 3.

3. Семејно насилство е малтретирање, навредување, загрозување на сигурноста, телесно повредување, полово или друго психичко, физичко или економско насилство со кое се предизвикува чувство на несигурност, загрозување или страв, вклучувајќи и закани за такви дејствија, спрема брачен другар, родителите или децата или други лица кои живеат во брачна или вонбрачна заедница или заедничко домаќинство, како и спрема сегашен или поранешен брачен другар или вонбрачен партнер или лица кои имаат заедничко дете или се наоѓаат во блиски лични односи, без оглед дали сторителот го дели или го делел истото живеалиште со жртвата или не.

---

¹ Закон за спречување и заштита од насилство врз жените и семејно насилство, Службен весник на Република Северна Македонија, бр. 24/2021

ВОВЕД

Насилството врз жените можеби е најсрамен и најраспространет облик на кршење на човековите права. Тоа не познава географски и културолошки граници, ниту граници на економско богатство. Се додека продолжува насилството врз жените, не можеме да тврдиме дека имаме вистински напредок кон еднаквоста, развојот и мирот.²

Насилството врз жените во значајна мера ги нарушува и спречува жените да ги уживаат своите основни човекови права, особено правата на: живот, слобода, безбедност, здравје, достоинство, психички и физички интегритет. Родово базираното насилство (РБН) и семејното насилство (СН) претставуваат сериозен општествен проблем. Тие не ги загрозуваат само жените и девојчињата, туку претставуваат закана за општеството како целина и затоа е потребен сеопфатен одговор, континуирана и навремена интервенција на релевантните актери на сите нивоа (институција, заедница, држава).

Република Северна Македонија во 2011 година ја потпиша Конвенцијата на Советот на Европа за спречување и борба против насилството врз жените и семејното насилство - Истанбулска конвенција³, а ја ратификуваше на 23 март 2018 година. Конвенцијата стапи на сила на 1 јули 2018 година.

Четири години по потпиштувањето на Конвенцијата, односно во 2014 година, беше донесен првиот Закон за спречување и заштита од семејно насилство⁴, а во 2021 година, три години по ратификација на истата, беше усвоен новиот Закон за спречување и заштита од насилство врз жени и семејно насилство⁵.

Поаѓајќи од фактот и од законските норми дека соработката помеѓу сите релевантни чинители (како на национално така и на локално ниво) е од суштинско значење за подобрување на превенцијата и заштита на жените и девојките од насилство, во општина Струмица уште во 2010 година беше формирано Локално координативно тело за заштита од семејно насилство. Во 2016 година истото е преименувано во Мултисекторско тело за борба против родово базирано и семејно насилство (МСТ против РБСН во општина Струмица), а во 2022 е проширено и го сочинуваат 16 претставници од сите релевантни институции на територијата на општина Струмица: МЦСР, СВР, Основен суд, ОЈО, здравство, образование, ЕЛС и граѓанска организација.

Финансиска поддршка за телото е обезбедена преку проектот на ОЖС за институционална поддршка. Улогата и значењето на телото е препознаена и поддржана и од страна на општина Струмица и Советот на општината. Советот на општина Струмица донесе одлука за финансиска

---

² Кофи Анан, поранешен генерален секретар на Обединетите нации, Глобална видеоконференција на Обединетите нации „Свет слободен од насилство врз жените“, 08.03.1999

³ Истанбулска конвенција <https://rm.coe.int/168046253a>

⁴ Закон за превенција, спречување и заштита од семејно насилство, Службен весник на Република Македонија, бр.33/2015; 150/2015

⁵ Закон за спречување и заштита од насилство врз жените и семејно насилство, Службен весник на Република Северна Македонија, бр. 24/2021

поддршка на МСТ против РБСН во општина Струмица за 2021 година. Поддршката во износ од 250.000 денари е дел од Буџетот на општината за 2022 година, во рамки на овогодишната Програма за еднакви можности на жените и мажите на општина Струмица.

КЛУЧНИ НАОДИ

- Речиси сите општи даватели на услуги на родово базирано и семејно насилство доставуваат разделени статистичките податоци (пол, род, возраст, етничка заедница, попреченост, живеалиште, однос на жртва и сторител, квалификација на кривичното дело и други податоци утврдени со закон). Ваквата практика, според добиените одговори на БПИЈК не е присутна само кај една институција.
- Бројот на оплаки од граѓаните со елементи на семејно насилство во вториот квартал на 2022 е зголемен за дури 41% во однос на првиот квартал од тековната година.
- Сите пријавени и процесуирани случаи од страна на надлежните институции се однесуваат на семејно насилство.
- Најголем процент на жртви на семејно насилство се жени.
- Насилството врз жените во струмичкиот регион е подеднакво застапено и во градот и во населените места.
- Давателите на услуги имаат добра меѓусебна соработка и комуникација, базирана на законската регулатива.

1. ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО И АКТИВНОСТИТЕ НА МСТ ПРОТИВ РБСН ВО ОПШТИНА СТРУМИЦА (АПРИЛ – ЈУНИ 2022)

МСТ против РБСН во општина Струмица во вториот квартал на 2022 година работеше на изработка на методологија за мониторинг и евалуација на своето и на работењето на давателите на услуги на родово базирано насилство. Одржуваше редовни состаноци со цел размена на информации за конкретни и тековни случаи на насилство врз жени и девојки, заради обезбедување на побрз одговор од страна на надлежните институции во напорите за спречување на родово базираното и семејното насилство.

1.1 Број на одржани состаноци

Во периодот април – јуни 2022 одржани се три состаноци, по еден во текот на секој месец.

Состаноците се одржуваат заради размена на информации, надминување на институционалните потешкотии за конкретни случаи со жртви на родово базирано и семејно насилство и планирање на чекори и активности за надминување на институционалните потешкотии и слабости.

1.2 Продукти

- Методологија за мониторинг и евалуација на работењето на МСТ и на давателите на услуги на родово базирано и на семејно насилство

1.2 Број на процесуирани случаи како резултат на работењето на МСТ против РБН

Мултисекторскиот пристап на претставниците на МСТ против РБСН во општина Струмица и во периодот од април до јуни 2022 година овозможи ефективно и ефикасно преземање на мерки и постапување на институциите во уште еден случај, што изнесува 40% од поставените целни вредности на годишно ниво (очекуваниот резултат е процесуирање на 5 случаи на годишно ниво).

2. ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРИЈАВЕНИ СЛУЧАИ НА РОДОВО БАЗИРАНО И СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО И ПРЕЗЕМЕНИ МЕРКИ ОД СТРАНА НА НАДЛЕЖНИТЕ ИНСТИТУЦИИ (АПРИЛ - ЈУНИ 2022)

2.1 Методологија

За подготовка на извештајот користено е квантитативно истражување. Испратени се барања за пристап до информации од јавен карактер до давателите на услуги на родово базирано и семејно насилство (СВР Струмица, Меѓуопштински центар за социјални работи, Основно јавно обвинителство и Основен суд – Струмица) , со цел да се добијат расчленети статистички податоци за бројот на пријавени случаи на родово базирано и семејно насилство и за бројот на преземените мерки и процесуирани случаи

2.2. Статистички податоци добиени преку БПИЈК

Пријавени случаи и преземени мерки од страна на давателите на услугите на родово базирано и семејно насилство

Сектор за внатрешни работи - Струмица

Податоците покажуваат дека постои пораст на пријавени случаи на семејно насилство во однос на првиот квартал на 2022, за дури 41%. Така, во периодот од 01.04.2022 до 01.07.2022 година на подрачјето на Општина Струмица пријавени се вкупно 118 поплаки со елементи на семејно насилство или 49 повеќе во однос на првиот квартал од оваа година. Од вкупниот број на жртви, 81 се жени, а 38 се мажи, од кои во улога на сопруга – 48, сопруг – 6, деца – 11, родител – 31, поранешен брачен другар – 8, лица во вонбрачна заедница – 8 и останати членови на заедничко домаќинство – 7. Во 103 случаи на пријавено семејно насилство како причина е наведена вербална расправија, а во петнаесет случаи физичкото малтретирање.

Етничка заедница: 93 Македонци, 22 Турци, 3 Срби и еден Албанец.

Во 60 случаи насилството е извршено во рурална, а во 58 во урбана средина.

Возрасна структура:

- До 18 години – 1 лице
- Од 20 до 25 години – 25 лица
- Над 25 години – 93 лица

Во истиот период, од страна на СВР – Струмица поднесени се 22 кривични пријави за сторени дела со елементи на семејно насилство. Четиринаесет кривични пријави се однесуваат на делото Телесна повреда и осум кривични пријави за Загрозување на сигурноста (Табела 2).

Табела 1: Разделени податоци според поднесени кривични пријави

Телесна повреда – член 30 став 2 од Кривичен законик				
Број на пријави	Пол	Возраст	Етничка заедница	Улога/Однос со сторител
14	Жени - 14	Над 25 години	Македонци – 9 Турци - 5	Сопруга – 6 Родител – 3 Вонбрачна заедница – 2 Останати членови од семејството - 3
Загрозување на сигурноста – член 144 став 2 од Кривичен законик				
Број на пријави	Пол	Возраст	Етничка припадност	Улога/Однос
8	Жени - 6 Мажи - 2	Над 25 години	Македонци – 4 Турци - 4	Сопруга – 3 Сопруг - 2 Родител – 2 Дете - 1

Извор: СВП – Струмица

Во наведениот период на подрачјето на Струмица не се пријавени случаи на родово базирано насилство.

Мешуопштински центар за социјални работи

Во вториот квартал на 2022, МЦСР – Струмица до Основниот суд во Струмица има предложено 3 привремени мерки за заштита (четири помалку во однос на првиот квартал):

- Забрана дека ќе стори семејно насилство - три
- Забрана да малтретира, вознемирува, телефонира, контактира или на друг начин да комуницира со член од семејството, директно или индиректно - три
- Забрана да се приближува на растојание помало од 100 метри до живеалиштето, училиштето, работното место или определено работно место кое редовно го посетува друг член на семејството – три

Сите три жрти се од женскиот пол, на возраст од 28, 54 и 22 години. Две од жртвите на семејно насилство се од македонска етничка заедница, а една од турската етничка заедница.

Во сите три случаи делото е телесна повреда.

Место на живеење:

- Урбана средина – 2
- Рурална средина – 1

Однос на жртва – сторител: сопруга – сопруг.

Во наведениот период до Меѓуопштинскиот центар за социјални работи пристигнати се 57 пријави за семејно насилство, од кои 55 од страна на СВР - Струмица МВР, една пријава од граѓанска организација и една од страна на правен застапник. Од вкупниот број, 51 пријава се од женскиот, а шеснаесет од машкиот пол. Од нив, 51 се од македонска етничка заедница, 6 од турска етничка заедница, а 36 од рурална и 21 од урбана средина. Возрасната структура на жртвите се движи од 25 до 70 години. Односите на жртва – сторител во најголем дел од случаите се сопруга – сопруг, родител – дете и поранешни брачни другари.

Најчести квалификации на делата:

- Омаловажување
- Вознемирување
- Навреди
- Телесни повреди

Основен суд - Струмица

Во периодот од 01.04.2022 до 01.7.2022 година поднесени се три предлози за изрекување на привремени мерки за заштита од семејно насилство и донесени се решенија со кои се изречени следните мерки:

- Забрана на сторителот да стори семејно насилство
- Забрана да малтретира, вознемирува, телефонира, контактира или на друг начин да комуницира со член од семејството, директно или индиректно
- Забрана да се приближува на растојание помало од 100 метри од живеалиштето, училиштето, работното место или определено место кое редовно го посетува друг член на семејството.

Во изречените мерки, сторители на семејно насилство се тројца мажи, а жртви на семејно насилство се 3 жени.

Основно јавно обвинителство – Струмица

Со оглед на тоа што во првиот квартал на 2022 не беа добиени одговори од страна на Основното јавно обвинителство – Струмица, побарани се податоци од имателот на информациите за периодот од 01.01.2022 до 01.07 2022 година.

Во првите шест месеци од годината, Основното јавно обвинителство има иницирано 18 постапки (предмети), од кои седум предмети се за делото Загрозување на сигурноста - член 144 од Кривичниот законик и 11 за делото Телесна повреда - член 130 од Кривичниот законик (Табела 1).

Најголем дел од жртвите на насилство се жени - 13 случаи жртви се жени, двајца се мажи, а во два предмети жртви се мажи и жени – семејно насилство помеѓу родители и деца.

Речиси 90% од жртвите се Македонци (вкупно 16), а две жртви се припадници на турската етничка заедница.

Табела 2 – Разделени статистички податоци според иницирани предмети

Пол	Род	Возраст	Етничка припадност	Живеалиште (урбана/рурална средина)	Попреченост	Однос
Женски	Женски	41	Македонци	Урбана	Нема	Љубовна врска
Женски	Женски	23	Македонци	Рурална	Нема	Татко - ќерка
Женски	Женски	23	Македонци	Рурална	Нема	Брачни партнери
Женски	Женски	33	Македонци	Рурална	Нема	
Машки	Машки	43	Македонци	Рурална	Нема	Брачни партнери
Женски	Женски	36	Македонци	Урбана	Нема	Брачни партнери
Женски	Женски	31	Македонци	Урбана	Нема	Татко - ќерка
Женски	Женски	68	Македонци	Рурална	Нема	Родители - син
Машки	Машки	66				
Женски	Женски	62	Македонци	Рурална	Нема	Брачни партнери
Женски	Женски	41	Македонци	Урбана	Нема	Брачни партнери
Женски	Женски	57	Македонци	Урбана	Нема	Мајка - син
Женски	Женски	54	Македонци	Рурална	Нема	Брачни партнери
Женски	Женски	31	Македонци	Урбана	Нема	Љубовна врска
Женски	Женски	64	Македонци	Урбана	Нема	Родители - син
Машки	Машки	65				
Машки	Машки	36	Македонци	Рурална	Нема	Брачни партнери
Машки	Машки	36	Македонци	Рурална	Нема	Брачни партнери
Женски	Женски	39	Турци	Рурална	Нема	Вонбрачен партнер
Женски	Женски	39	Турци	Рурална	Нема	Мајка - син

Извор: Основно јавно обвинителство - Струмица